

UMMUL-QURA HIGH SCHOOL

Arowona Bus-Stop, Amuloko, Ibadan, Oyo State
Ìdánwò sàà kejì, fún sekondiri àgbà olódún kẹ̀jì tí ètò èkó 2020/2021.

Subject: Èdè Yorùbá

Class: SSS 2

Time: 2 hours

Ìtọ́sọ̀nà: Answer *all* questions in Section A and *three* in Section B.

PAPER I & II [Objective and Theory]

SECTION A: OBJECTIVE (40 marks).

ÀYỌKÀ

Ka àyọkà ìsálẹ̀ yìí kí í sì dáhùn àwọn

ìbèèrè tí o tẹ̀le.:

APÁ KÌN-ÌN-NÍ

Ó tí di èmẹ̀ta ọ̀tọ̀tọ̀ tí ìyá Ọ̀jọ́ máa bo ààye akọ àjà mọ̀lẹ̀ sílẹ̀ rẹ̀ tí ó wà ní ìjẹ́dọ̀ Ràmọ̀nì ọ̀lọ̀sanyìn ilé. Ọ̀bẹ́dá ní ó kọ́kọ́ gba ọ̀ké kan lẹ́wọ̀ rẹ̀ láti bá a soogun àwọn kòkọ́rọ́ tí ó n da ilé rẹ̀ láàmú. Ìsì mẹ́rìn ní àwọn ayalegb tí wọn tí gba ilé wùrà tí wọn sì tí kó jáde lẹ́yìn osù méjì tí ọ̀kọ̀ọ̀kan wọn gbé. Àwọn ọ̀mọ́ ilé ìwé ní wọn sọ ilé náà ní sòwétò, àwọn onísòwò pàkò 'Rísáàfú' ní wọn tilẹ̀ pè é ní tiwọn, àwọn, dẹrẹbà àti àwọn atọ̀kọ̀se náà ní orúkọ tiwọn.

Lààrin osù méjì yìí, gbogbo dúkía wọn ní ó di èrùpẹ̀. Eléyìí sì ba Wúlẹ̀ lẹ̀rù gidigidi. Àwọn kan ní anjan-an-nu ló n yọ ilé náà lẹ̀nu, àwọn miiran ní èjẹ̀ àwọn méjì tí wọn fì sòdògùn owó kólé ní, àwon ẹbí Wúlẹ̀ pàápàá ní àwọn ìbọ́ ní. Gbogbo onísègùn ìbílẹ̀ ló wá n fì Wúlẹ̀ jẹun. Awobesu gbowo, Awopegbà gba gbogbo akitiyan wón sì n já sí 'òtubánté'

Opélopẹ̀ Ìyànda tí Ọ̀lórùn fì isẹ̀ rán òun ló sọ ìrírí rẹ̀ ní Ọ̀yọ́ fún Wúlẹ̀ tí ó sì fì yé e pé ikán ló n dá irú àṣà bẹ̀. Èso ẹ̀lẹ̀gùn-ún kan tí ó mú wá ní wọn gbìn yíká ilé.

Ìbèèrè èwo-ni-dáhùn.

1. Kí ní àwọn ẹbí rò pé ó n yọ ilé lẹ̀nù?

A. Àwọn ìbọ

B. Anjan-an-nu

C. Ikán

D. Èjẹ ọ̀mọ̀dé

2. ----- ní ìyá Ọ̀jọ́.

A. Ọ̀lọ̀sanyìn

B. Wúlẹ̀

C. Ajíbèsù

D. Awópe

3. Níbo ní ìyá Ọ̀jọ́ kólé sí?

A. Ilé Ọ̀bẹ́dá

B. Ọ̀yọ́

C. Ìjẹ́dọ̀

D. Ilé owú

4. Ẹ̀nì àkòkọ́ tó gbowó lẹ́wọ̀ ìyá Ọ̀jọ́ ní - ----.

A. Awobèsù

B. Awópe

C. Ìyànda

D. Ràmọ̀nì

5. Ìyá Ọ̀jọ́ n sùnkun kiri nitori ----.

A. ìbọ́ tí ó n ba ilé rẹ̀jẹ̀

B. àwọn kòkòrò fẹ̀ gba ilé lẹ́wọ̀ rẹ̀

C. o tí rí ajá mọ̀lẹ̀ lẹ̀mẹ̀tá

D. àwọn ọ̀mọ́ to fì èjẹ̀ wọn kólé

ÀRÒKỌ

6. Àròkọ́ lórí ọ̀dún àwọn èwe to kọ́já jẹ mọ́ Àròkọ́ ----- ju.

A. asàpẹ̀júwe

B. asòtàn

- C. àsàríyàh̃juyàn
D. ìsòdòh̃gbesi
7. Irú àròkọ wo ni 'l'yan dára ju ọkà'?
- A. asàpèjúwe
B. asòtàn
C. Àsàríyàh̃jiyàn
D. ìsòdòh̃gbesi
8. Orí ọrọ tó jẹ mọ àròkọ asàpèjúwe ni ----.
- A. àjò kólékólé
B. epo fífò
C. mótó tí morà
D. ọmọ ni owó
9. Irú àròkọ wo ni orí-ọrọ yí 'ẹ̀bùn ẹ̀kọ ọfẹ́' jẹ mọ jù lọ?
- A. Asòtàn
B. Ajẹmọ-ìsípáyá
C. Asàpèjúwe
D. Àsàríyàh̃jiyàn
10. Itakurọsọ láàrin àwọn méjì tàbí jù bẹ̀ẹ̀ lọ jẹ àbùdá pàtàkì jù lọ fún àròkọ ----.
- A. asòtàn
B. ajẹmọ-ìsíoayá
C. àriyanjiyan
D. ìsòdòh̃gbesi

ÈTO ÌRÓ

11. Ìró tí à n pẹ jáde nigbà ti a bań şafò ni ----.
- A. finọjì
B. fóniimù
C. fòónú
D. ẹ̀jìkányà
12. Àh̃kòò fáwẹ̀lì ajẹmọhaanupe ni ó wà nínú ----.
- A. ilé
B. èlọ
C. ẹ̀fọ

- D. ola
13. Bátàni àh̃kòò fáwẹ̀lì inú 'ọfẹ́' ni ----.
- A. iwaju
B. ẹ̀yin
C. ajẹmọhaanupe
D. ajẹmọyanupe
14. Àkọtọ tí ó tònà ni ----.
- A. náà
B. ònà án
C. nà án
D. nàa
15. Àkọtọ àtijọ ni ----.
- A. ẹ̀yin
B. ayé
C. aiye
D. òòrùn
16. Apetunpe ẹ̀lẹ̀bẹ wáyé ní ú ----.
- A. apejá
B. ajéja
C. pẹjapeja
D. ẹ̀jakéja

GÍRÁMÀ

17. Ọrọ-orúkọ àìsẹ́dà ni ----.
- A. ìjókòó
B. ìràwọ
C. ìfẹ
D. ìbòsẹ
18. Ọrọ-orúkọ aseéká ni ----.
- A. omi
B. ẹ̀ja
C. iyọ
D. epo
19. Aşọ iyàwó funfun báláú, funfun jẹ ọrọ-ìsé ----.
- A. apàsẹ
B. alápèpadà
C. aşapejuwe
D. aláilèni

20. Ilé níkò? Níkò jẹ ọrò ---.

- A. ìsẹ àyísódì
- B. àtẹnumọ
- C. ìsẹ alákanpọ
- D. ìsẹ asẹbèèrè

21. Àlàbá ti dé, sùgbọ́n ó n sùn. Şugbọ́n jẹ ọrò ----.

- A. atókùn
- B. ìsẹ
- C. àsopọ
- D. àpónle

22. Ilé tí mo kọ tóbi, jẹ gbólóhùn ----.

- A. ońibọ
- B. alákanpọ
- C. abọdé
- D. ayisodi

23. Ó dé, ó sì sinmí jẹ gbólóhùn ----.

- A. ońibọ
- B. alákanpọ
- C. abọdé
- D. alákanpọ

ÌTUMỌ ÈDÈ

Túmọ ibèèrè wònyí sí èdè Yorùbá.

24. Adé saves money.

- A. Adé ti máa n fi owó pamọ
- B. Adé ti fi owó pamọ
- C. Adé fi owó pamọ
- D. Adé máa n fi owó pamọ

25. Cockroaches lives in the darkness.

- A. Ibi tó há ni aáyán n gbé
- B. Ibi tó dá ni aáyán n gbé
- C. Ibi tó sọkùnkùn ni aáyán n gbé
- D. Inú okùnkùn ni aáyán n gbé

26. Fortune smiles on me.

- A. Ọlá dunnú sí mi
- B. Ọlá mú mi rẹrìn-ín
- C. Ọlá fi mì rẹrìn-ín

D. Ọlá wólé tò mi wa

27. Adenikẹẹ is her mother's replica.

- A. Adenikẹẹ jọ iyá rẹ
- B. Adenikẹẹgbọdọ jọ iyá rẹ
- C. Adenikẹẹ lẹ jọ iyá rẹ
- D. Adenikẹẹ fẹ ẹ jọ iyá rẹ

ỌGBỌN ÌTỌPINPIN LÍTÍRÉSỌ

28. Òkè òkú lòkú rẹ, baba ọmọ ló lọmọ, jẹ àpẹrẹ ----.

- A. ọwe
- B. àfidídò
- C. asọregee
- D. ifohunpèniyan

29. Mo ra dòdò, mo jẹ dòdò, jẹ apẹẹrẹ -- --.

- A. àdàpẹ
- B. ifọrọdara
- C. àwítúnwi
- D. àsórégèé

30. Oníjà ọólẹ, ẹjẹmu olúwọ́nran a-dì-girìgiri-rebi-ìjà, jẹ ----.

- A. èébú
- B. ìkíni
- C. oríkì
- D. èpẹ

31. Sísun ni a máa n sun ìjálá, pípẹ ni a máa n pe ----.

- A. ègè
- B. ẹsà
- C. ìyẹrẹ
- D. àlámọ

LÍTÍRÉSỌ - ÀPILÈKỌ(ERÉ ONÍTÀN)

32. Oríkì Oyèéládùn ni ----.

- A. Àsàké
- B. Àkànké
- C. Àjíké
- D. Àmòkẹ

33. Ibo ni Àbẹní ti n tajà?

- A. Ìdí aró
B. Ìdì ọdán
C. Ìdí-òro
D. Ìdànrè
34. Èlò ni Bòsìpo fún Oyẹẹladun? ----
náírà.
A. Ìgba
B. Ọgórùn-ún
C. Àádótà
D. Ogún
35. Níbo ni Àdió lọ nígbà tí Ọladejọ wá
káá mọ́le? Ìdí ----.
A. ọro
B. ọdán
C. aró
D. ìrókò
36. Èwo ni ó wà nínú ohun tí Àdió bá
Àbẹ̀nì rà bọ?
A. Ìrun
B. Bàtà
C. Pátá
D. Abọ
37. Ta ni eégún tó yọ sí gbogbo wọn
mígba tí wọn péjọ sí pàlọ Ọladẹjọ?
A. Baba Àdió
B. Eégún
C. Pásitọ
D. Àlùfáà
- LÍTÍRÉSỌ - ỌLỌRỌ**
GEERE:MỌRÈMI ÀJÀSORÒ)
38. Kí ni ó jẹ kàyẹfi fún àwọn mèteẹta tí
wọn rí òkú Olúróńbí?
A. Igbe aròbó tí ó n kẹ
B. Eşinşin tí ó şeré ní^t^ Elújọba
C. Gbogbo igbó tí ó pa lólò
D. Ọmọ tí ó n mu ọyàn òkú iyá
rẹ

39. Ẹni tí ó fẹ ra ewé gbodogi lẹwọ
Olurónbi láti fi bo ilé rẹ ni ----.
A. Adélàjà
B. Elújọba
C. Figìdo
D. Ọránran

ÀSÀ

40. Şàngó ni à n kí ní ----.
A. lakáayé, ọşinmọlẹ
B. ẹni şojú, tó şemú
C. olójú orógbó
D. ọgiri òkò
41. Nínú àsà ìbílẹ Yorùbá, kíni a kọkọ fi n
kì àlejò káàbọ?
A. Owó
B. Omi
C. Obi
D. Óunjẹ
42. Ilà tí àwọn ọmọ Aláafin máa n kọ ni -
----.
A. pélé
B. kẹkẹ
C. àbàjà
D. gòńbọ
43. ---- ni a máa n sá.
A. Pélé
B. Kẹkẹ
C. Àbàjà
D. Gòńbọ
44. A kíí fi ---- bọ èşù.
A. epo
B. àdí
C. òmi
D. iyọ
45. Orúkọ ajẹmẹşin ni ----.
A. Adéwálé
B. Ẹfúnşetán
C. Àbẹbí

- D. Táwò
46. Èwo ni ilà ìjẹbú?
- A. Pélé
 - B. Kéké
 - C. Àbàjà
 - D. Tùrè
47. Àkóbí lókúnrin ni à ní pè ni ----.
- A. Báálé
 - B. Dádòdù
 - C. Ifaanu
 - D. Bẹẹrẹ
48. Kí ni a máa ní fí omi ìgbín se nínú àsà ilà líkọ?
- A. Apaagun
 - B. Èrọ
 - C. Ìwẹ̀dòtí
 - D. Ìpèsè

49. Òrìṣà wí ní à ní kí ní 'Olúkòsò'?
- A. Ọya
 - B. Ṣàngó
 - C. Ògún
 - D. Ọbàtálá
50. Ìpèsè jẹ ilú fún àwọn ----.
- A. Olùsin ògún
 - B. Oníṣàngó
 - C. Babaláwo
 - D. Ọlọanyìn

APÁ KEJI (40 marks).

ÌPÍN A (ÀRÒKỌ)

Ìtọsọ̀nà: Dahun ibèèrè **kan** nínú ìpín yìí.

1. Kọ àròkọ tí kò dín ní ọ̀dunrun (300) ẹyọ ọrọ lórí ọkan nínú àwọn ori ọrọ wọnyí;
 - a) Ilé tì mò n gbé
 - b) Eré akọmọlọgbọ́n kan tí mo wò
 - c) Igì ọpẹ
 - d) Kó lẹtà sí ọrẹ rẹ tí ó wà ní orilẹede miiran nípa rògbòdìyàn tí ó n sẹlẹ̀ lórilẹede rẹ.

ÌPÍN B - (ÈTÒ ÌRÓ)

2. Kọ àwọn ọrọ wọnyí ní ilànà àdàkọ fónììmù;
 - a. ẹfọn
 - b. ọpọlọ
 - c. ọjọgbọ́n
 - d. ẹyìn
 - e. ọbùn
 - f. ọ̀sùmàrè
 - g. díẹ̀díẹ̀
 - h. ọkùnri
 - i. ìjàlọ
 - j. ọlápéju
3. Nínú ọrọ ọníhun f1kf2 nínú olórí ẹka-èdè Yorùbá, bí fi bá jẹ;
 - a. e
 - b. o
 - c. ẹ
 - d. a
 - e. u
 - i. Kọ àwọn fáwẹ̀lì tí ó lè jẹ yọ gégé bí f2 sìlẹ̀
 - ii. Fi àpẹẹrẹ oro kookàn fún àwọn fáwẹ̀lì bẹ̀ẹ̀ tí ó kọ sílẹ̀.

ÌPÍN E: GÍRÁMÀ

4. (a) Tọka sí ọrọ-àpọnlẹ̀ àtì ọrọ-apejuwe tí ó wà nínú ọkọ̀ọkan àwọn gbólóhùn wọnyí;
 - i) Omu diẹ̀ nì ó tutù nìni
 - ii) Ajá dúdú sùn fọnfọn
 - iii) Ẹja dín-dín wù mi jẹ
 - iv) Ara bàbá rere fà diẹ
 - v) Àwọn sọjà kékeré kilẹ̀ kùù
- (b) Ki oríkì ọrọ-orúkọ pẹ̀lú àpẹẹrẹ gbólóhùn méjì tí ó ti jẹ yọ
5. Ẹ àpẹ̀júwe àwọn ọrọ-aròpò-orúkọ àtì ọrọ aròpò afarajorúkọ tí ó wà nínú ọkan àwọn gbólóhùn wọnyí;
 - i. Emi tì gbà á
 - ii. Àwà tì gbọ

- iii. Wọn kii gbọràn bọrọ
- iv. Òun gan-an ni mo fún un
- v. Èyin wo ni ẹ ní pariwo yẹn.
- vi. Àwa ni oríre kàn

ÌPÍN ẹ: LÍTÍRÉS ọ ọ LỌRỌ GEERE (MỌRÈMI ÀJÀSORÒ)

6. Şàlàyé ìşèlẹ tí o mú Mọrèmi kúrọ nì ilé ifẹ

ERÉ ONÍTÀN: NÌTORÍ OWÓ

7. Şàlàyé ní şísẹ-n-tẹlé bí bàbá àgbà şe jẹ kí àşírí tú nínú ìwé Nìtorí owó.

ÌPÍN F: ÀŞÀ

8. Dárúkọ oríşì ilà márùn-ún pẹlú agbègbè ibi ti wọn ti ní kọ wọn pẹlú àwòrán.
9. Şàlàyé ìgbàgbọ Yorùbá nìpa òrìsà 'Èşù' lẹkún-ún rẹrẹ.